

PyöräPolku maastopyöräilyn olosuhdehanke

PyöräPolku

Maastopyöräilyn olosuhdehanke

Luontoympäristössä tapahtuvan maastopyöräilyn olosuhde- ja tarvekartoitus sekä niihin liittyvät hyvät käytännöt

- Kesto: toukokuu 2014 – joulukuu 2015
- Toteuttaja: Suomen Latu ry
- Rahoitus:
  - Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM)
  - Suomen Latu

PyöräPolku -hanke

- Hanke keskittyy maastopyöräilyyn luontoympäristössä: Kuntoliikuntaa, ulkoilua, retkeilyä, luontomatkailua
- Hanke ei koske mtb-vauhtilajeja tai mtb kilpaurheiluna

Mountain biking –mielikuvasta...

... POLKU –pyöräilyn mielikuvaan

Maastopyöräily on tavallisten ulkoilijoiden ja kuntoliikkujien laji

Maastopyöräily sopii monenlaisille ihmisille

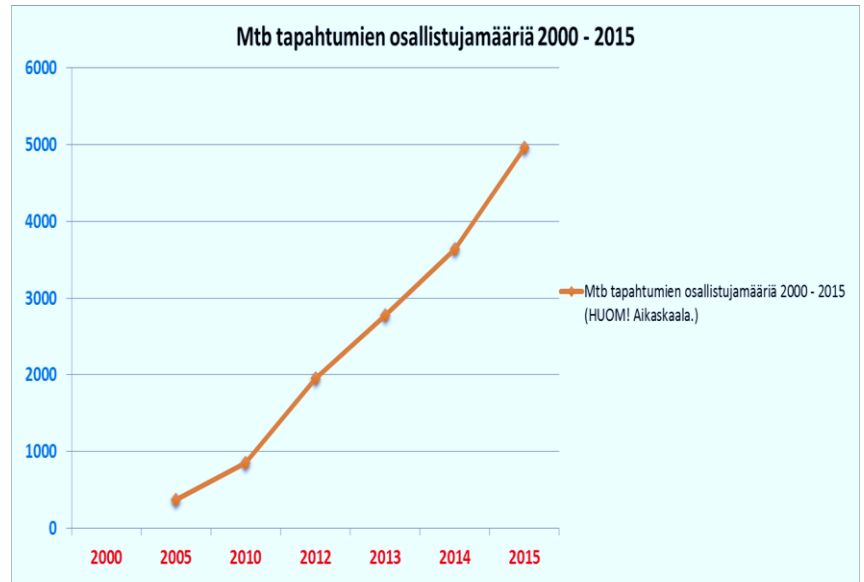
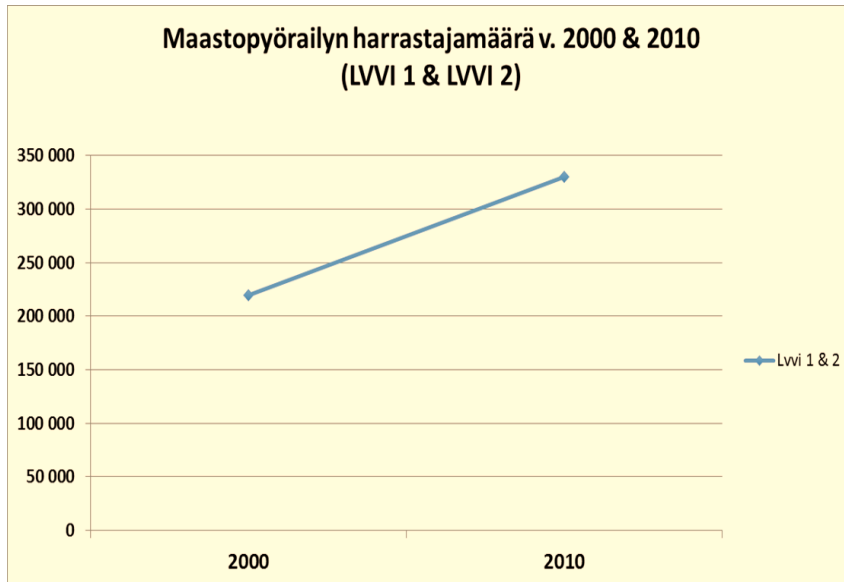
Sinna 10 v, maastopyöräilijä, Tampere
Johannes 81 v, maastopyöräilijä, Kerava

Maastopyöräilyn harrastajamäärän kasvu

- VAS: harrastajamäärä v. 2000 ja 2010 (LVVI)
- OIK: Mtb-tapahtumien osallistujamäärä 2010- 2015
sis. 15 eri XCM-kuntotapahtuman osallistujamäärän

Onko maastopyöräily ”uusi Finlandia-hiihto”?

Mitä ovat maastopyöräilyn olosuhteet?

- 1) **fyysiset** olosuhteet (mm. polut, reitit, luontoalueet)
- 2) **tiedolliset** olosuhteet (mm. kartat, reittimerkinnät, ennakkoinfo reiteistä, harrastusmahdollisuudet)
- 3) **hallinnolliset** olosuhteet (laajat reunaehdot, mm. maankäyttö, lait, säännöt, rajoitteet)
- 4) **sosiaaliset** olosuhteet (mm. lajin hyväksyttävyys, yleinen asenneilmapiiri, käytännöt, lajin tasavertaisuus luontoliikuntana)

Maastopyöräilyn olosuhteita
= yleiset ulkoilumahdollisuudet + maastopyöräilyn asema
+ reitit ja olemassa olevat polut + tieto niistä

Maastopyöräilyn olosuhteita...

Maastopyöräilyn olosuhteita...

Miksi mennä metsään pyörällä?

- Virkistää ja poistaa stressiä
- Rentouttaa ja tuo hyvän olon
- Tehokasta ja monipuolista kuntoilua
- Luontoa ja elämyksiä
- Haasteita, uusia taitoja, onnistumisen tunteita
- Ystäviä ja yhdessäoloa
- Se vaan on niin hauskaa!

Kuntoa, taitoa, elämyksiä ja paljon muuta....

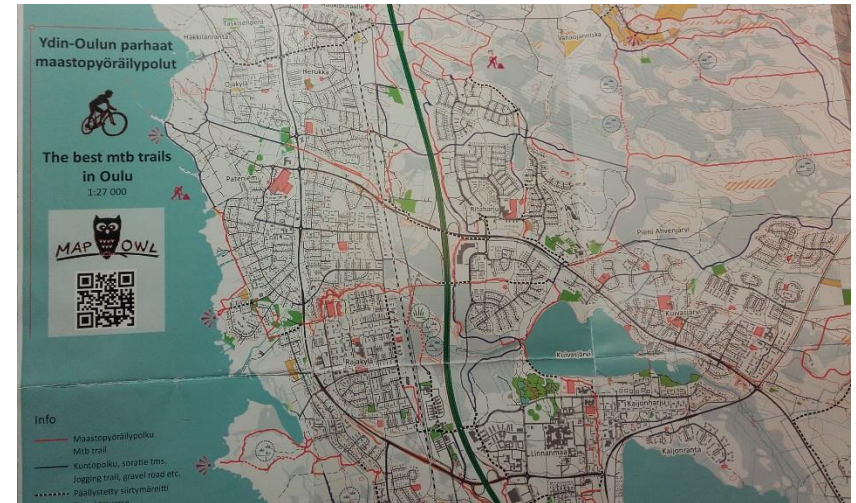
Miksi juuri mtb-olosuhteita pitäisi edistää juuri nyt?

- Vastataan maastopyöräilyn nykyisiin tarpeisiin ja ennakoidaan kysynnän kasvua ja laajenevaa käyttäjäkuntaa
- Yleisenä tavoitteena terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
  - Uusi liikuntalaki!
  - Maastopyöräilyssä on vetoa ja potentiaalia hyvinvoinnin lisäämiseen: lajissa yhdistyvät liikunta + luonto + sosiaaliset kontaktit
- Maastopyöräily lisääntyy joka tapauksessa, haluttiin tai ei!
  - Parempi hallitusti kehittäen ja positiiviset vaikutukset hyödyntäen kuin riistäytymällä ja ristiriitoja aiheuttaen
- Suomen Ladun visio: Kaikki löytävät mielekkään tavan ulkoilla ja nauttia luonnosta.

Olosuhdetyön haasteita ja mahdollisuuksia

Maastopyöräilyn olosuhteita...

Olosuhteiden edistämistä: maastopyöräilylle tasapuolinen asema liikuntana ja jokamiehenoikeutena

Maastopyöräilytietoa viranomaisille ja kuluttajille

Ideakortti 12 - Maastopyöräilyreittien suunnittelu

Pyöräily metsissä ja poluilla eli maastopyöräily kasvattaa suosiotaan. Maastopyöräilyä harrastaa Suomessa noin 8 % väestöstä, joka on noin 330 000 15-74-vuotiasta suomalaista. Suomessa maastopyöräilyn harrastajamäärä on kasvanut 10 vuoden aikana lähes 50 %, mikä tarkoittaa yli 100 000 uutta maastopyöräilijää (Luonnon virkistyskäyttö 2010: 140). Eri vaativuustason maastopyöräilyreiteille on tarvetta. Kävely ja pyöräily ovat suomalaisen aikuisväestön suosituimpia liikuntalajeja, ja niiden liikuntapaikat ovat edullisia rakentaa ja ylläpitää suhteessa muihin liikuntapaikkoihin. Maastossa pyöräily on maastohiihtoon verrattava luontoliikuntalaji ja sitä harrastetaan kuntoilun ja luonnon tuottaman virkistysvuoksi. Luontoympäristössä pyöräily on jokamiehen oikeus. Siellä missä saa kävellä, myös pyöräily on sallittua, eikä sitä ilman perusteita voi kieltää. Harrastemaastopyöräilyn maastoa kuluttava vaikutus vastaa retkeilijän jalanjälkeä. Pyöräily luonnonpoluilla on suosittu ulkoilumuoto, sillä se on monipuolinen ja turvallinen liikuntalaji, kunhan ajaa oman taitotasonsa mukaisesti.

Maastopyöräily tarjoaa kuntoilun ohella luontoelämyksiä Kuva: Matti Möttönen

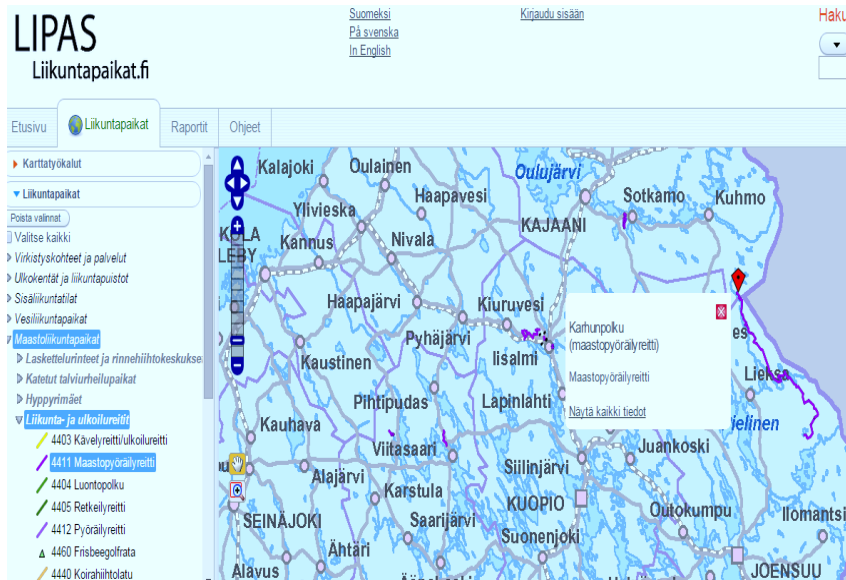

MAASTOPYÖRÄILIJÄN ETIKETTI - HUOMAAMAISEN MAASTOPYÖRÄILIJÄN OHJEET

- Polku on yhteinen ja luonto kuuluu kaikille. Otamme huomioon muut kulkijat.
- Hallittu tilannenopeus tuo turvallisuutta kaikille. Pyöräilijä nopeampana on valmis väistämään muita.
- Oikea ajotapa ei kuluta maastoa. Pysymme olemassa olevilla poluilla ja reiteillä. Vältämme lukkojarrutuksia ja herkkiä luontokohteita.
- Noudatamme alueen ja reittien sääntöjä sekä roskattoman retkeilyn periaatteita.
- Toimimme huomaavaisesti alueen asukkaita, maanomistajia ja reitin ylläpitäjiä kohtaan.
- Nautimme luonnosta ja jokamiehen oikeuksista muistaen myös vastuumme.

Olosuhteiden edistämistä: tiedonjakoa nykyisistä reiteistä ja maastopyöräilymahdollisuuksien edistämistä

Maastopyöräilyä voidaan edistää

- Kustannuksiltaan edullisesti
- Luontoystävällisesti
- Muut ulkoilijat huomioiden
- Yhteistyössä harrastajien kanssa
- Hyödyttäen muitakin liikkujaryhmiä
- Olosuhteita voidaan parantaa pienilläkin toimenpiteillä!

Lisää erityyppisiä reittejä ja helposti saatavaa reitti-informaatiota

Caset: toteutettuja reittejä ym.

- Metsähallitus: Syöte, Ylläs-Levi*, Pyhä, Ruka
- Kunnan matkailuhanke: Mäntyharju*, Rovaniemi
- Ulkoilupolkujen kehittäminen: Iisalmi*, Pori*, Loppi
- Harrastajavetoiset hankkeet: Nivala*, Taivassalo
- Lähiliikuntapaikat: Vantaa*, Lieto*, Viitasaari*
- Reitti-infon kehittäminen: Heinola*, Oulu*

* case-esimerkit PyöräPolku-hankkeen materiaalipankissa

Mtb:n edistämisen jatko haasteita ja tietotarpeita

- Olosuhdetyötä tehdään kunnissa, Metsähallituksessa, erilaisissa hankkeissa, seuroissa ja yhdistyksissä jne.
  - Olosuhdetyön tieto ja kokemukset hajallaan!
  - Tiedon välittäminen ja hyödyntäminen?
  - Mikä taho olisi maastopyöräilyn ”konsulttitoimisto”?
- Suomessa ei ole ”Maastopyöräilyliittoa” tai IMBAa
  - Lajiasiantuntemus hajallaan
  - Harrastajat asiantuntijoita, miten tavoitetaan ryhmänä?
  - Tarvitaanko valtakunnallinen lajijärjestö tekemään olosuhdetyötä ja edunvalvontaa?

Maastopyöräily on myös urheilua ja itsensä haastamista

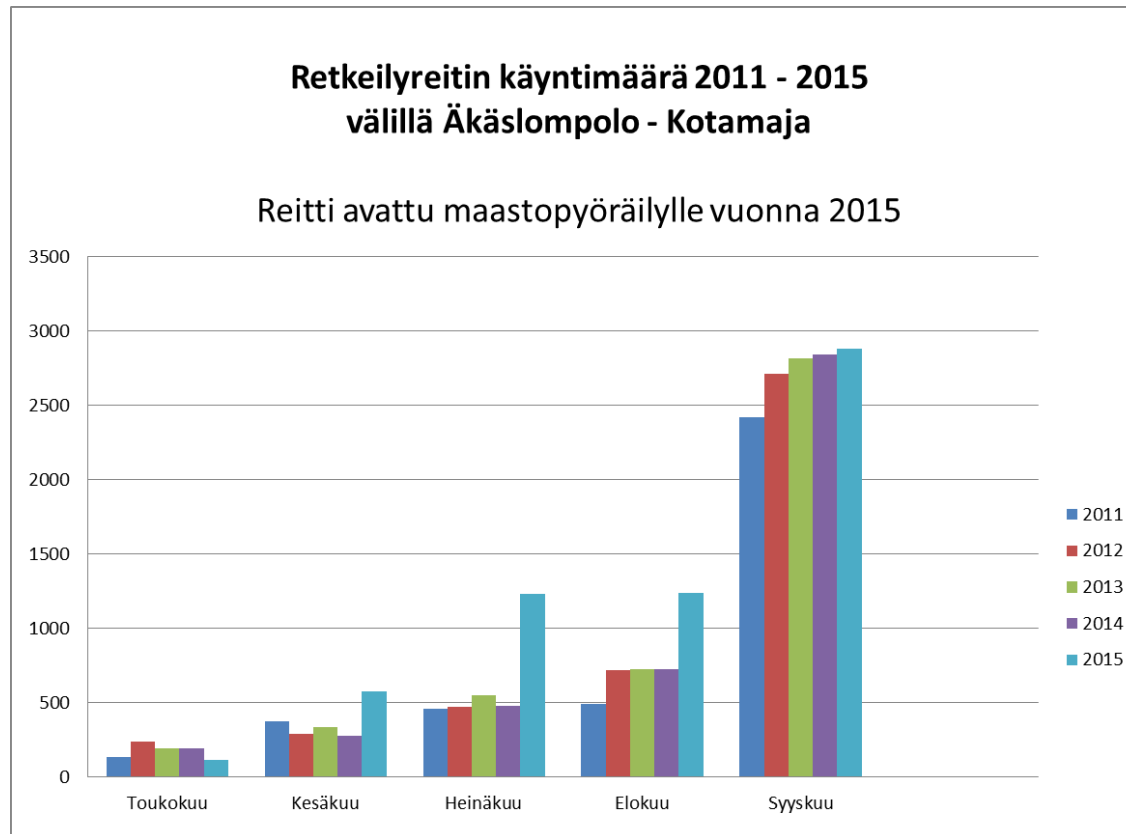

Maastopyöräily on myös luontomatkailua ja perheretkeilyä

Reittihankkeilla on merkitystä: maastopyöräilyn vaikutus retkeilyreitin käyttöön: kesämatkailun kasvu

Maastopyöräily on vaarallista!

- siihen voi jäädä koukkuun

Kuva: Tiina Riikonen

Nautitaan luonnosta kahdella pyörällä! Kiitos.

Kuva: Miika Sirkiä, AV-Lappi